

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت معادن
معینت پالیسی و برنامه ها
ریاست پالیسی

پالیسی سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی

سال 1391

صفحه	فهرست
1.....	1. مقدمه..... 1
1.....	2. اهداف..... 1
1.....	3. قوانین و مقررات..... 1
2.....	4. نهاد های نیدخل کلیدی..... 2
2.....	5. سروی واکتشاف..... 2
2.....	5.1 ریاست سروی جیولوجی..... 2
3.....	6. انکشاف صنعت سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی..... 3
3.....	6.1 بهبود روشهای استخراج و جلوگیری از ضایعات..... 3
3.....	6.2 ارتباط سکتور سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی با سایر سکتورها..... 3
3.....	6.3 وسایل و ماشین آلات معدنکاری..... 3
4.....	6.4 انکشاف قوای بشری..... 4
4.....	6.5 توسعه زیر بناها..... 4
4.....	6.6 حمایت مالی برای معدنکاری..... 4
4.....	6.7 توسعه و انکشاف معادن و حفاظت از محیط زیست..... 4
5.....	6.8 کمک به اشخاص متضرر و بیجاشده گان..... 5
5.....	6.9 حقوق زنان و اطفال..... 5
5.....	6.10 بستن معادن..... 5
5.....	6.11 مسایل ایمنی معادن..... 5
6.....	7. پروسس و افزایش ارزش ها..... 6
6.....	8. تجارت و صادرات سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی..... 6
6.....	9. مدیریت عواید و سایر جنبه های مالی..... 6
7.....	10. تحقیق و انکشاف..... 7
7.....	11. تطبیق پالیسی..... 7

1. مقدمه

افغانستان کشوری دارای منابع سرشار معدنی بوده که منبع برخی از بهترین سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی مانند زمرد، یاقوت، تورمالین و لاجورد در جهان بشمار میرود. اما به دلیل بالابودن میزان حق الامتیاز، غیر رقابتی بودن مالیات بر صادرات و همچنان پائین بودن سطح مهارت های محلی، تقریباً تمام تجارت این نوع مواد گرا نبها خارج از دایره رسمی صورت گرفته است. اساساً این امر منجر به وارد شدن خسارات هنگفت در عواید دولت، محدود ساختن فرصت های کاری برای مردم افغانستان و ضیاع عواید از مدرک تبادل اسعار خارجی گر دیده است.

لذا آوردن تغییرات پیشنهادی در پالیسی دولت و قانونی سازی این فعالیت ها نه تنها مزایای زیاد انکشافی را برای افغانستان فراهم می نماید، بلکه میتواند بطور قابل ملاحظه عواید دولت را از مدرک سنگهای قیمتی با کاهش میزان حق الامتیازات و ساده سازی طرز العمل های جوازدهی و صادرات افزایش دهد. به همین ترتیب زمینه ایجاد ده ها هزار شغل قانونی را برای مردم بی بضاعت فراهم ساخته و در نهایت سبب ترغیب و تشویق سرمایه گذاری خصوصی گردد. بنا با تطبیق این پالیسی، افغانستان میتواند جایگاه خویش را بعنوان یک کشورتولید کننده صنایع دستی نفیس که زمانی در این عرصه در جهان مشهور بود، دوباره بدست آورد.

وظیفه عمده دولت در رشد صنعت سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی عبارت از فراهم آوری تسهیلات، تنظیم فعالیت های اکتشافی و استخراجی سرمایه گذاران، مهیا ساختن زیربناها و جمع آوری مالیات میباشد. بر علاوه دولت مسولیت دارد که در قسمت حفاظت ذخایر سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی که برای آن نهاد های خصوصی جواز معدنکاری یا اکتشاف را دریافت نموده است، بشکل شفاف و منصفانه عمل نماید، مگر اینکه معاذیر امنیتی و یا منافع ملی در آن دخیل باشد. دولت افغانستان این حق را بخود محفوظ میداند تا در مورد بعضی از معادن خاصی که از نظر ستراتیژیک با منافع ملی این کشور پیوند دارد برخورد استثنائی نماید.

2. اهداف:

انکشاف سکتور سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی، تشویق سرمایه گذاری خصوصی درین سکتور و جلوگیری از استخراج و صادرات غیر قانونی سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی که در نهایت امر منجر به دستیابی به اهداف بزرگ ملی رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال و افزایش عواید دولت میگردد.

3. قوانین و مقررات:

به اساس ماده نهم قانون اساسی و ماده چهارم قانون معادن افغانستان، تمام منابع طبیعی و ذخایر مصنوعی منرالی موجود در سطح زمین یا زیرزمین و یا در مجرای آبی قلمرو کشور ملکیت خاص دولت می باشد. همچنان فعالیت های منرالی در کشور توسط وزارت معادن، اشخاص و یا شرکتهای که جواز معدنکاری را بدست آورده باشند

صورت میگیرد. علاوه بر این دارنده جوازنامه میتواند فعالیت های معدنکاری را انجام داده و بالای منرال ها و مواد منرالی استخراج شده، کنترل و حق تصرف داشته باشد.

4. نهاد های ذیدخل کلیدی

صنعت سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی افغانستان به سه نهاد ملی کلیدی مرتبط میشود:

- وزارت معادن – یک نهاد پالیسی ساز، تنظیم کننده، نظارت کننده و تسهیل کننده تمام فعالیت های معدنکاری و تشویق کننده سرمایه گذاری در افغانستان میباشد.

همچنان وزارت معادن از طریق دفاتر ولایتی خویش نقش ارزنده و مهمی را در عرصه نظارت از فعالیت های معدنکاری سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی در سطح ولایات ایفای نماید. برعلاوه تمرکز عرضه خدمات در سطح ولایات از جمله طی مراحل اخذ لایسنس را تسهیل بخشیده و ساده میسازد.

- وزارت تجارت و صنایع - ترتیب کننده پالیسی و تنظیم کننده فعالیت های تجاری در افغانستان میباشد. این ارگان فعالیت های "مراحل متعاقب معدنکاری" مانند پروسس، تجارت، جواهر سازی، بازاریابی و همچنان صادرات سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی را تنظیم می نماید.

- وزارت مالیه – ترتیب کننده پالیسی و تنظیم کننده عواید و بودجه ملی کشور می باشد. جمع آوری مالیات و محصولات گمرکی از جمله وظایف اصلی این وزارت است.

- اداره ملی حفاظت محیط زیست – تطبیق کننده و نظارت کننده قانون محیط زیست در افغانستان می باشد.

5. سروی واکتشاف:

5.1. ریاست سروی جیولوجی بعنوان یکی از بخشهای اساسی وزارت معادن در قسمت نقشه برداری جیولوجیکی و ارزیابی منابع منرالی کشور محسوب میگردد. این اداره مسئولیت دارد تا پلان های عملی را بمنظور تحقق اهداف فوق در همکاری با مراجع ذیدخل طرح و ترتیب نماید.

در حالیکه ریاست سروی جیولوجی معادن افغانستان تمام وظایف محوله اکتشاف و سروی احجار قیمتی و نیمه قیمتی را در کشور بر عهده دارد، در نظر است تادر آینده سکتور خصوصی هم درین عرصه نقش خوبی را ایفا نماید. ریاست سروی و جیولوجی می تواند در مناطق که سکتور خصوصی تمایل سرمایه گذاری را ندارد، فعالیت های اکتشافی را انجام دهد. همچنان برای اینکه پروسه اکتشاف در اسرع وقت در تمام کشور تکمیل گردد، لازم است تا دولت در این زمینه پالیسی غیر منحصر و آزاد را روی دست گیرد.

توجه خاص به سروری و اکتشاف سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی که از نگاه ذخایر غنی بوده و یا افغانستان در آن مزیت مقایسوی بیشتری دارد، مبذول گردد. همچنان برای آینده سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی که در داخل کشور مورد استفاده زیاد دارند و یا اینکه بعد از پروسس، تقاضای صادرات ان بیشتر است، اولویت داده شود.

6. انکشاف صنعت سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی

انکشاف صنعت سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی باید با نظر داشت استفاده نهائی و بملاحظه تقاضا و عرضه کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت ان طرح و ترتیب گردد، لذا عامل انکشاف این صنعت اقتصادی بودن استخراج، پروسس و بازاریابی آنها میباشد. در حقیقت قیمت منرال در مارکیت وابسته به هزینه استخراج آن میباشد.

6.1 بهبود روشهای استخراج و جلوگیری از ضایعات :-

وزارت معادن بمنظور حداکثر سازی استفاده موثر از سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی تأکید جدی روی بهبود روشهای استخراج با استفاده از تکنالوژی مدرن و روشهای علمی جدید دارد. بر علاوه این وزارت یک چارچوب موثر قانونی و تخنیکی را طرح تا از استخراج غیر علمی سنگهای قیمتی جلوگیری بعمل آورده و بهره برداری موثر از معادن سنگهای قیمتی را تشویق و توسعه دهد. از این طریق چالشهای سد راه رشد این صنعت در کشور را مرفوع ساخته و در ضمن بازارهای خارجی را نیز برای سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی افغانستان باز میسازد.

6.2 ارتباط سکتور سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی با سایر سکتورها:-

سکتور سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی در تقویه اقتصاد کشور و ایجاد اشتغال سهم ارزنده ای را ایفای نماید. لذا لازم است تا فعالیت های این سکتور بعنوان فعالیت های مستقل اقتصادی شناخته شود. صنعتکاران پروسس احجار قیمتی و نیمه قیمتی باید تشویق گردند تا با کارگران معادن و تولید کنندگان سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی روابط مستقیم و درازمدت را غرض تهیه مداوم سنگهای پروسس ناشده برقرار سازند. در صورت امکان باید برای معدنکاران سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی زمینه سهمگیری و اشتراک در شرکت های پروسس کننده و بازاریابی مساعد گردد.

6.3 وسایل و ماشین آلات معدنکاری:

سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی در افغانستان عموماً به شکل سنتی توسط معدنکاران کوچک و حرفوی استخراج میگردد. پالیسی وزارت معادن در این مورد طوری است که معدنکاری سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی را تحت سکتور معادن کوچک و حرفوی تصنیف نموده و تکنالوژی مدرن و روش های جدید معدنکاری را بمنظور تقلیل ضایعات مواد معدنی و رعایت تمام شرایط صحت و ایمنی معرفی نماید. همچنان ترویج استفاده از تکنالوژی جدید نه تنها برای فعالیت های استخراجی ضروری است بلکه در فعالیت های متعاقب مرحله استخراج، خصوصاً در قسمت تراش و صیقل کاری نیز یک امر حتمی بشمار میرود. واردات ماشین آلات مدرن از محصول گمرکی معافیت حاصل نموده اند.

6.4 انکشاف قوای بشری:

وزارت معادن برنامه های مختلف آموزشی معدنکاری مانند ایجاد تاسیسات آموزشی بگونه مثال مکتب سنگ شناسی کابل را بمنظور انکشاف مهارتهای معدنکاری کوچک و حرفوی روی دست گرفته است. علاوه براین باید سایر برنامه های آموزشی و مسلکی در همکاری با وزارت کار و امور اجتماعی جهت توسعه بیشتر این سکتور تدویر یابد.

البته برای بیشتر ساختن مزیت رقابتی که افغانستان دربخش سنگ های قیمتی ونیمه قیمتی دارد، نه تنها باید در معرفی تکنالوژی جدید اقدامات صورت گیرد بلکه جهت استفاده از تکنالوژی جدید نیز به معدنکاران آموزش داده شود. همچنان باید برنامه های آموزشی دربخش های تجارت وبازاریابی راه اندازی شده تا ما را در عرصه افزایش صادرات یاری نماید.

6.5 توسعه زیر بناها:

به طور کلی ذخایر معدنی افغانستان در مناطق دور افتاده و کوهستانی که تاسیسات زیربنائی وسهولت های ساختمانی کمتری دارند موقعیت دارد و این موضوع مانع توسعه مطلوب درین بخش میگردد. بناً لازم است تا دولت توجه بیشتری را به انکشاف تاسیسات زیربنائی مبذول دارد. به همین منظور دولت افغانستان پروگرامی را تحت عنوان (دهلیز های منابع ملی- منطقوی) به راه انداخته است که در اثر ان مناطق دور دست نه تنها به بازارهای داخلی وصل گردد بلکه با مارکیت های منطقوی و بین المللی نیز متصل گردد.

6.6 حمایت مالی برای معدنکاری :

سکتور سنگهای قیمتی ونیمه قیمتی باید ازسوی نهادهای مالی مورد حمایت قرارگیرد. هرچند درحال حاضر تنها پروژه های معدنی که دارای ماشین آلات و وسایل معدنکاری وتعمیرات میباشند ، کمک مالی دریافت میکنند. ولی لازم است تا در عرصه تسهیل مساعدت های مالی برای توسعه و انکشاف معادن سنگ های قیمتی اقدامات لازم اتخاذ گردد. چون درحال حاضر معدنکاری سنگ های قیمتی به مقیاس کوچک بوده که توسط روشهای "معدنکاری حرفوی" استخراج میگردد ضروری است تا اقدامات لازم بمنظور تسهیل سازی قرضه های کوچک برای آنها اتخاذ گردد.

6.7 توسعه وانکشاف معادن وحفاظت از محیط زیست:

در انتخاب و استفاده زمین برای معدنکاری لازم است تا قبلاً ارزیابی جامع صورت گرفته ونیازمندیهای پیشرفت،توسعه، حفاظت جنگلات ومحیط زیست درنظرگرفته شود. این اقدامات باید بشکل هماهنگ شده اتخاذ گردند تا از یک سو انکشاف متداوم منابع طبیعی تسهیل و از جانب دیگر توجه جدی به موضوعات حفاظت محیط زیست صورت گیرد. علاوه با توجه به اینکه ماهیت معدنکاری سنگهای قیمتی همراه با اختلال

ومداخله در امور محیط زیست است استخراج در مناطق که از نگاه محیط زیستی شکنند و از نظر بیولوژیکی غنی باشد نباید صورت گیرد. همچنان به شرکت های که دارای پلان کاری درست معدنکاری و حفاظت محیط زیست نباشند به هیچ صورت جواز کار و فعالیت اعطا نگردد.

6.8 کمک به اشخاص متضرر و بیجاشده گان :

گرچه نظر به نوعیت فعالیت های استخراجی سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی امکانات ضرورت به اسکان مجدد کمتر به نظر می رسد ولی در صورتی که چنین ضرورت پیش آید مسایل جبران خساره در پرتو قانون معادن، قانون اراضی، قانون استملاک، پالیسی و رهنمودهای امور اجتماعی در سکتور معادن، وسایر پالیسی هائی که در بین راستا طرح میگردد صورت خواهد گرفت.

6.9 حقوق زنان و اطفال :-

دولت از نقش و فعالیت زنان در این سکتور آگاهی داشته خواستار ادامه فراهم آوری فرصت های اشتغال برای ایشان در این سکتور میباشد. مخصوصاً در عرصه پروسس و صنعت سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی که هم اکنون تعداد زیادی از زنان در آن به صورت سنتی مصروف به کار اند. استخدام کارگران خورد سن به اساس حکم قانون اساسی، قانون معادن، قانون کار افغانستان و پالیسی امور اجتماعی در سکتور معادن مجاز نمیشد.

6.10 بستن معادن :

بعد از تکمیل پروسه بهره برداری از معادن سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی، ضروری است تا معادن مذکور بشکل تخنیکی مسدود گردند. قابل تذکر است که در مرحله انسداد معدن نه تنها محیط زیست به حالت اولی ان دوباره احیاشده بلکه تأثیرات اقتصادی و اجتماعی آن بر مردم محل نیز در نظر گرفته شود. در اجتماعاتی که طی چند دهه فعالیت های معدنکاری در آن جریان داشته، توقف یکبارگی چنین فعالیت ها نه تنها به معنی از دست دادن فرصتهای اشتغال بوده بلکه از نظر اقتصادی اخلال در روند زندگی روزمره مردم نیز بشمار میرود. بنا در صورت بسته شدن معادن باید این عمل طبق یک پلان منظم از قبل برنامه ریزی شده، صورت گرفته تا از اثر چنین امری، اجتماعاتی که زندگی شان وابسته به فعالیت های معدنکاری بوده متضرر نگردند.

6.11 مسایل ایمنی معادن :

عموماً فعالیت های معدنکاری خطرات زیادی را به همراه داشته که باعث مرگ و میر و معیوبیت معدنکاران میگردد. بناً برای مصونیت کارگران معدن و جمعیت اطراف ان باید از روشهای استفاده شود که اثرات جانبی منفی استخراج معادن تا کمترین حد ان کاهش یابد. در ضمن ضروری است تا بمنظور حصول اطمینان از صحت، مصونیت و ایمنی کارگران و همچنان کاهش تأثیرات منفی معدنکاری بالای محیط زیست، از موثر ترین روش های معدنکاری استفاده به عمل آمده و برای معدنکاران مواد مناسب انفجاری فراهم گردد.

7 پروس و افزایش ارزش ها :

در حال حاضر سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی افغانستان برای پروس به کشور های همسایه صادر و یا بطور غیرقانونی انتقال میگردد . که این عمل سبب کاهش عواید دولت و تاجران سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی گردیده است. همچنان این مسئله فرصت های اشتغال را نیز محدود ساخته است. بنا دولت خواهان ایجاد واحد ها و تاسیسات پروس احجار قیمتی و نیمه قیمتی در مرکز و ولایات که از نگاه موجودیت سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی غنی میباشند، است تا زمینه رشد اقتصادی در کشور، ازدیاد عواید دولت و اشتغال برای مردم را فراهم سازد.

8 تجارت و صادرات سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی :

صادرات سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی میتواند عامل مهم تبادل اسعار خارجی برای افغانستان باشد. بنا لازم است تا حتی الامکان سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی بشکل پروس شده صادر گردند. البته دولت افغانستان بمنظور رسیدن به این اهداف تسهیلات لازم را برای کاهش محصولات گمرکی فراهم آورده و ضروری میپندارد تا محصولات پروس شده و نیمه پروس شده سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی از پرداخت محصول گمرکی معاف باشند. بر علاوه صنایع داخلی سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی باید مطابق تقاضای بازار بین المللی، تکنالوژی مدرن و روش های جدید معدنکاری به منظور به حداکثر رسانیدن مفاد رشد و توسعه یابند. برای رشد صنعت و توسعه صادرات ، تشویق سرمایه گذاری در صنعت سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی باید اقدامات لازم و بنیادی توسط وزارت تجارت و صنایع روی دست گرفته شود.

9 مدیریت عواید و سایر جنبه های مالی :

حکومت افغانستان برنامه ایجاد "صندوق عواید معدنکاری" را تحت حساب واحد خزانه دولت روی دست دارد. بر اساس تجارب حاصله از کشورهایی که در عرصه پیشرفت اقتصادی از عواید معادن بصورت موثر استفاده نموده اند، مهم است تا عواید حاصله از بهره برداری سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی و سایر فعالیت های معدنکاری، بانظر داشت رسیده گی به نیازمندیهای میرم فعلی و آینده افغانستان، بطور شفاف و موثر بمصرف رسانیده شود.

مدیریت استراتژی یک صنعت سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی باید بگونه تنظیم گردد که متضمن تعیین نرخ حقیقی سنگها در بازار باشد. بر علاوه، تعیین میزان حق الامتیاز سکتور سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی توسط دولت افغانستان باید این سکتور را قادر به رقابت در بازارهای جهانی نماید.

تمامی شرکتهای که در سکتور سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی فعالیت دارند برای تأمین شفافیت تام، موظف اند تا تمامی گزارش حسابات مالی خویشرا مطابق اصول و معیارهای پذیرفته شده نهاد بین المللی ابتکار شفافیت در صنایع استخراجی ، که دولت افغانستان متعهد به آن است، ارائه نمایند.

10 تحقیق و انکشاف :

برنامه های تحقیقاتی و انکشافی سکتور سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی باید در تمامی فعالیت های صنعت این سنگها از قبیل تفحص واکتشاف، بهره برداری، صحت و ایمنی معادن، پروسس و تجارت آن بصورت متداوم انجام شود. در نتیجه این تحقیقات و انکشافات تکنالوژی مدرن و روشهای معدنکاری سالم در این صنعت معرفی و ترویج گردد.

11 تطبیق پالیسی:

پالیسی احجار قیمتی و نیمه قیمتی از تاریخ تصویب آن توسط کابینه قابل تطبیق بوده و بحیث سند اساسی که سکتور احجار قیمتی و نیمه قیمتی به اساس آن فعالیت نموده و همچنان اقدامات حقوقی و مقرراتی و سایر طرز العمل ها و رهنمود های حمایتی از روی آن طرح میگردند، تلقی میگردد.